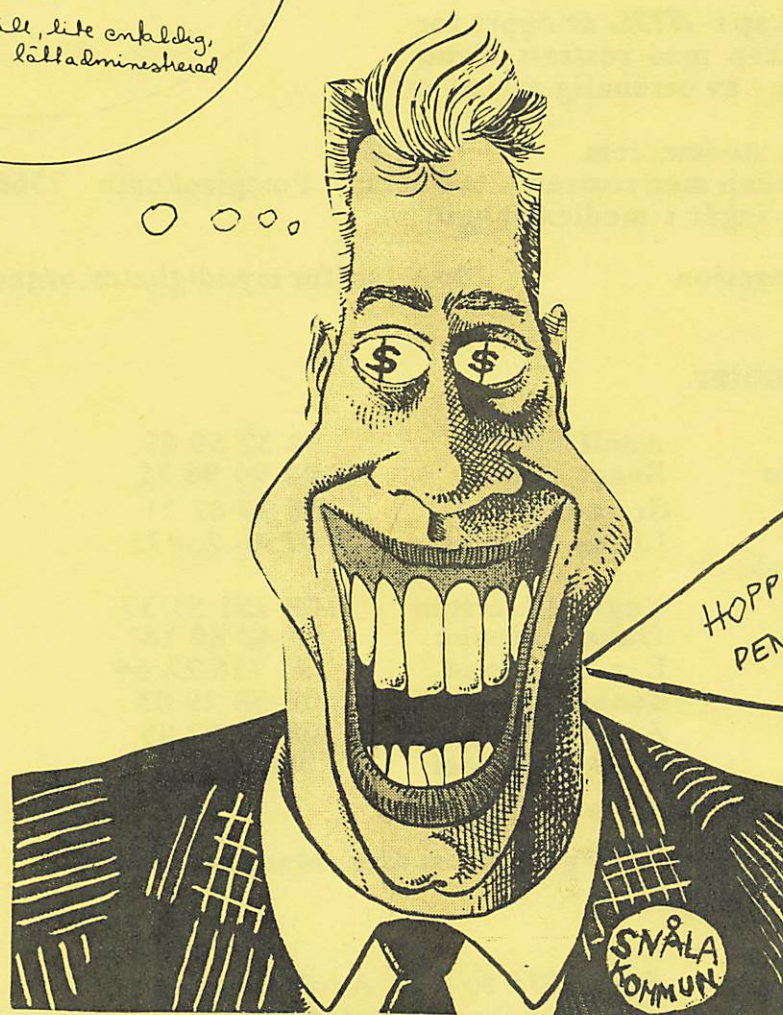

STILETTEN

Organ för *STIL*

Stockholmsföreningen för Independent Living

HOPPAS ATT KOMMUNEN TJÄNAR
PENGAR MED \$TIL-PROJEKTET
HA ... HA ... HA

Årgång 2

Nr 4/87

April

STILETTEN

Sveriges enda facktidsskrift på personlig assistans område

STIL (Stockholmsföreningen för Independent Living) är partipolitiskt obunden men arbetar handikappolitiskt

för mer personlig makt åt människor med funktionshinder genom kontroll över de tjänster som vi behöver för att kunna leva ett normalt liv

mot förtryck och diskriminering av människor med funktionshinder.

STIL betraktar sig som en del av Independent Living-nätverket, den internationella medborgarrättsrörelsen för människor med funktionshinder.

Stödmedlemskap i **STIL** är öppet för alla. Medlemskap med rösträtt förutsätter eget behov av personlig assistans.

Medlemsavgift stödmedlem 75 kr/år
medlemskap med rösträtt 100 kr/år Postgirokonto 736670-1
Prenumeration ingår i medlemsavgiften.

Enbart prenumeration 100 kr/år (för myndigheter, organisationer mm)

Styrelseledamöter

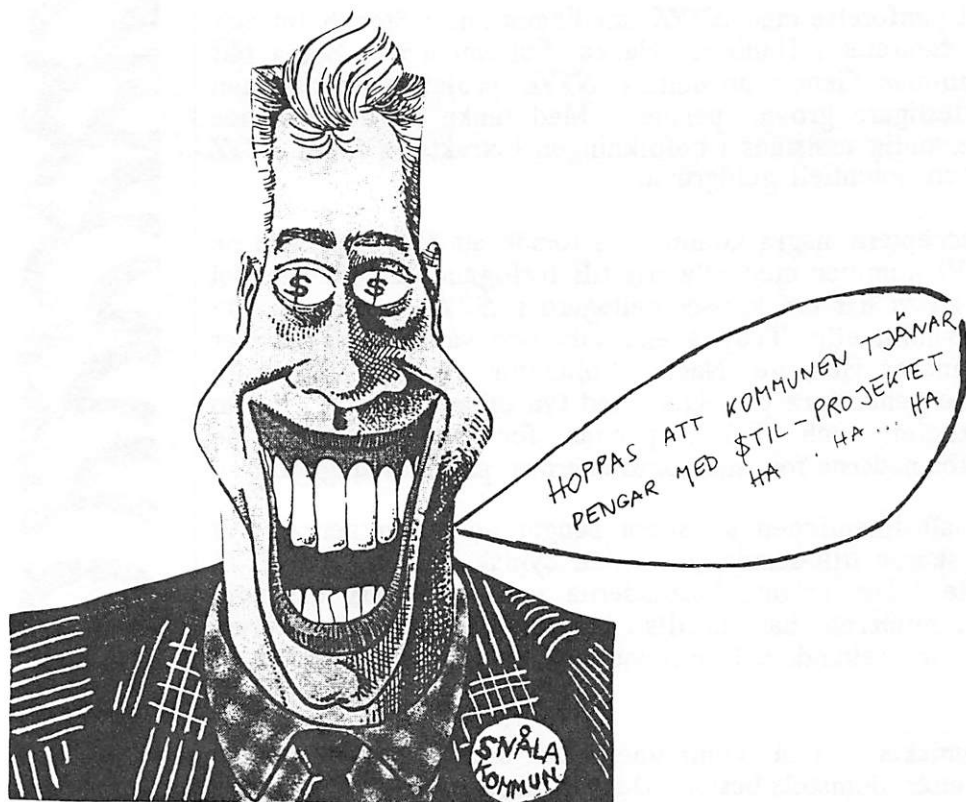
Ordförande	Adolf Ratzka	08-32 59 89
Vice ordförande	Bengt Elmén	08-94 98 71
Sekreterare	Greta Örn	08-27 87 21
Kassör	Lilian Persson	0750- 23872
Övriga ledamöter	Yngve Bejersten	08-751 51 37
	Gunnar Lindhé	08-40 80 18
	Eva Söderlund	08-716 22 64
	Hanna Rubelowski	08-58 29 83
	Ann-Marie Eklöv	08-62 07 85
Suppleanter	Rosie Kihlbom	08-61 87 59

STILETTEN ges ut 10 gånger om året. Manusstopp är den 1:a i varje månad.

Redaktion och ansvariga utgivare: Bengt Elmén och Adolf Ratzka
Postadress: c/o Styrelsen för vårdartjänst
Box 7745
103 95 Stockholm
Tel 08-23 36 50 växel

Besöksadress: Regeringsgatan 67 7 tr

Ska **STIL** - projektet spara pengar åt kommunerna?

Intresset för **STIL**-projektet är stort just nu, framför allt från kommunerna. Härnäst ringde man till exempel från Linköping där man vill budgetera medel för ett projekt à la **STIL**. Nästa vecka är **STIL** inbjuden av kommunala handikapprådet i Solna för att informera om projektet.

Man kan misstänka att en del av kommunernas intresse för **STIL**-projektet härstammar ur förhoppningen att det är ett sätt att spara pengar. Man behöver bara se på de 6 kommuner som för närvarande deltar i projektet. Stockholms och Täbys kommun har räknat ut hur mycket en hemtjänststimme kostar dem i genomsnitt inkl. löner, tillägg för oönskade arbetstid och övertid, arbetsgivaravgifter, personalens utbildning, sammanträde, spiltid, friskvård m.m. samt förvaltningskostnader på distriktet och centralt i form av hyror, löner, kostnader för personal- och pensionärstidningar, utvecklingsarbete och forskning m.m. För Stockholms del har denna summa uppskattats till 131 kr per genomsnittstimme, för Täby till 145 kr. Stockholm och Täby ställer dessa belopp till **STIL**-projektets förfogande så att de själva kan förvalta pengarna, avlöna sina personliga assistenter och bekosta sina förvaltningskostnader. De andra kommunerna, alltså Haninge, Nacka, Sollentuna och Solna har inte ansett det nödvändigt att ställa resurser till projektets förfogande som motsvarar självkostnader. Istället vill man betala mellan 69 kr och 92 kr för en genomsnittstimme. Ingen av dessa kommuner har vågat räkna ut för oss hur högt deras självkostnader ligger. Man kan dock tryggt anta att de inte avviker alltför mycket från Stockholms och Täbys siffror.

Därmed kan konstateras att snålkommunerna Haninge, Nacka, Sollentuna och Solna vill spara upp till hälften på assistansen av de projektdeltagare som bor i dessa kommuner. Ingen av dessa fyra kommuner kännetecknas av överdriven generosität när det gäller

7

timtilldelning. I jämförelse med **STIL**-medlemmarna i Stockholm och Täby har våra kamrater i Haninge, Nacka, Sollenuna och Solna fått avsevärt färre timmar. Genom att delta i **STIL**-projektet hoppas man kunna spara ytterligare grova pengar. Med tanke på det växande behovet för personlig assistans i befolkningen betraktas således **STIL**-projektet som en potentiell guldgruva.

Vi kan aldrig acceptera några kommuners försök att åka snålskjuts på vårt initiativ. Vi kommer med alla oss till förfogande stående medel att arbeta mot att vi har två klasser deltagare i **STIL**-projektet: de som bor i Stockholm eller Täby å ena sida och våra fattiga kusiner från småkommunerna Haninge, Nacka, Sollentuna och Solna å andra sida. Vi kan inte genomföra projektet med två olika standard. Vi kan inte ta Stockholms och Tåbys pengar för att finansiera de administrativa kostnaderna för småkommunernas projektdeltagare.

Vi har aldrig haft intentionen att spara pengar åt kommunerna. Vi måste med all skärpa tillbakavisa en sådan cynisk tolkning av **STIL**-projektets syfte. Det är inte kostnaderna som intresserar oss utan kvaliteten. Kommunerna har hittills varit fixerad på finanserna. Innehållet har varit sekundärt. Den nuvarande kommunala hemtjänsten är beviset:

Det finns människor som kommunen har satt i husarrest utan polisutredning eller domstols beslut. Det är människor som behöver personlig assistans för att komma ut och som inte får timmar för det från sin kommun. Det finns kamrater som måste lägga sig kl 5 på eftermiddagen eftersom kommunen inte anser sig ha råd att skicka personal på obekvämlig arbetstid senare på kvällen.

Vår uppgift är att visa att vi kan med samma medel åstadkomma en mycket högre kvalitet av den personliga assistansen när vi själva tar över och organiserar våra egna system. Den lilla mönsterkrympling som kommunerna älskar är snäll, tacksam, lätt att administrera och billig i drift. Den är beredd att inskränka sitt liv om han kan spara pengar åt kommunen och får en klapp på huvudet i belöning. Det finns många sådana mönsterkrymplingar, men inte inom **STIL**.

Adolf

STIL - Kalender för april 87

Onsdag, 1. april kl 13:00 -14:00 informationsmöte på STIL-kansliet, Regeringsgatan 67 7 tr

Onsdag, 8. april kl 13:00 -14:00 informationsmöte på STIL-kansliet, Regeringsgatan 67 7 tr

Söndag, 12. april kl 18:30 - 21:00 **extra årsmöte i STIL-kooperativet**

Tisdag, 14. april kl 18:00 - 21:30 Temakväll: Vad vill vi med STIL?

hos Ann-Marie Eklöv, Artillerigatan 4, portkod 7040, (genom garageporten, någon möter oss där kl 18:00 - 18:30) se även notis i detta nummer

Onsdag, 15. april kl 13:00 - 14:00 informationsmöte på STIL-kansliet, Regeringsgatan 67 7 tr

Onsdag, 22. april kl 13:00 - 14:00 informationsmöte på STIL-kansliet, Regeringsgatan 67 7 tr

Söndag, 26. april kl 18:30 - 21:00 Temakväll: Schemaläggning m m
i Klubbrummet Servicehuset Vintertullen Katarina Bangatan 80
se även notis i detta nummer

EXTRA ÅRSMÖTE I
STIL-KOOPERATIVET

12/4

KL 18.30-21.00 PÅ

OBS! STYRELSEN FÖR VÅR-
DARTJÄNST, REGERINGSG 67

FÖRSLAG TILL DAGORDNING

1. ÖPPNANDE
2. FASTSTÄLLANDE AV DAGORDNING OCH RÖSTLÄNGD
3. VAL AV ORDF, SEKR OCH TVÅ JUSTERARE TILLIKA RÖSTRÄKNARE
4. ÄR ÅRSMÖTET STADGEENLIGT UTLYST?
5. BEHANDLING AV BUDGETFÖRSLAG FÖR 1987
6. VAL AV STYRELSE
7. UTSEENDE AV FIRMATECKNARE
8. VAL AV REVISORER
9. VAL AV VALBEREDNING
10. ÖVRIGT
 - A. BANKKONTONA - GUNNAR
 - B. UTVÄRDERING - ANNIKA O MAGGAN
 - C. INLÄSNING AV STILETTEN - BENGT
 - D.
 - E.
 - F.
 - G.
 - H.
11. AVSLUTNING

ORSAKEN TILL DETTA EXTRA ÅRSMÖTE ÄR ATT VI INTE HANN BEHANDLA
ALLA ÄRENDEN VID DET ORDINARIE ÅRSMÖTET 21/3. DEN VIKTIGASTE
PUNKTEN ÄR GIVETVIS BUDGETEN FÖR 1987. OLIKA BUDGETFÖRSLAG
KOMMER DISTRIBUTERAS SEPARAT TILL PROJEKTDELTAGARNA DVS STIL-
KOOPERATIVETS MEDLEMMAR UNDER VECKAN.

"Hellre ett ljudligt nej, än ett viskat ja!"

På senaste mötet 8 mars hade många kommit för att delta. Jag fick förtroendet att vara ordförande för kvällen. Det är inget betungande uppdrag för de få timmar som vi ses för att dryfta de frågor som är så viktiga för oss: hur vi bor och lever, nu och i framtiden. Ändå säger var gång några som blir tillfrågade om de "vill hålla i klubban för kvällen" nej. Ibland utan uttalad anledning, ibland berättar den som blir tillfrågad varför han/hon inte vill .

Men detta att några aldrig tar chansen att hålla ihop kvällens verksamhet är synd, för såväl deras egen som STIL:s del. Vi behöver fler som har är vana vid olika uppdrag. Det är nog mest ovanan som skrämmar den som aldrig suttit ordförande en kväll, men hur komma över denna rädsla om man aldrig vågar prova? Jag anar att en och annan kan vara orolig och tvivlande på sin egen förmåga, men jag lovar att du som blir tillfrågad nästa gång klarar av ordförandeskapet - du är ju omgiven av personer du känner som kan hjälpa dig med något du är osäker inför.

Av STIL-medlemmar, ingen nämnd!, har jag hört att "det är så bra när den eller den är ordförande, för den kan det". Visst kan det vara så att somliga har större vana, men hur har de fått det? Just det, genom att en gång våga, och sedan våga igen, för det visade ju sig inte vara så farligt.

Som ordförande sitter man där och försöker hålla rätt på i vilken ordning folk begär ordet. Ibland glömmar man bort någon, men det märker den det gäller och talar om det, med all rätt. Då och då är det sedan dags att fatta beslut:

- Kan då fatta beslut i enlighet med Xs förslag?
Då hör det ett dånande:

- !!!

Just det. Det blir tyst, kanske kommer ett svagt mummel från spridda håll, som kanske är ett "ja", men inte säkert. Så man försöker igen:

- Kan vi då fatta beslut i enlighet med Xs förslag???
Lite bättre lycka andra gången, för det mesta. 3-4 kraftiga "ja" eller "nej" (man får säga nej på möten) hörs, men många utgör den tysta majoriteten.

Men var inte tyst! Säg "ja" eller "nej"! Ta ställning, följ inte tyst med strömmen. Just du kanske har en synpunkt ingen har sagt ännu, tala om den för oss andra så kanske fler vaknar och upptäcker det som du sitter och grunnar på tyst för dig själv är viktigt för oss alla.

När man ska fatta ett beslut vid ett möte och möts av tystnaden saknar jag Jan "Loffe" Carlsson. Han som med ett:

- ...eller hur???
får alla att vråla "ja" eller "nej". Men honom behöver inte vi.

- ELLER HUR???

Vem vill vara "Loffe" på nästa möte?

Rapport från temakvällen hos Helena onsdag, 18. mars

Den här kvällen var fortsättningen på temakvällen hos Ann-Marie den 27. februari. Vi var ca 15 stycken som fritt diskuterade arbetsformerna inom **STIL** hemma hos Helena. Bl a diskuterades **STILETTEN**. Enstaka medlemmar tyckte att tidskriften är för elak mot bl a andra handikapporganisationer, andra tyckte att det är bra att visa framfötterna. De flesta var överens att **STILETTEN** är en viktig kommunikationskanal där så många som möjligt borde skriva om sina erfarenheter och synpunkter.

Sedan kom vi in på hur mycket var och en av oss borde engagera sig i **STIL**. Några tyckte att man inte skulle jämt behöva kämpa, vi borde kunna ha ett vanligt liv. Andra menade att visst går det att engagera sig och har det roligt också. Diskussionen visade att det finns olika uppfattningar om vad de enskilda medlemmarna förväntar sig från **STIL**. Ska **STIL** t ex endast se till de 19 projektdeltagarnas bästa eller ska vi engagera oss för att alla som behöver personlig assistans i Sverige ska på sikt ha det bättre? Forslaget lades fram att ha en temakväll till där vi koncentrerar oss på vilka mål **STIL** ska arbeta för och i vilken form vi vill arbeta.

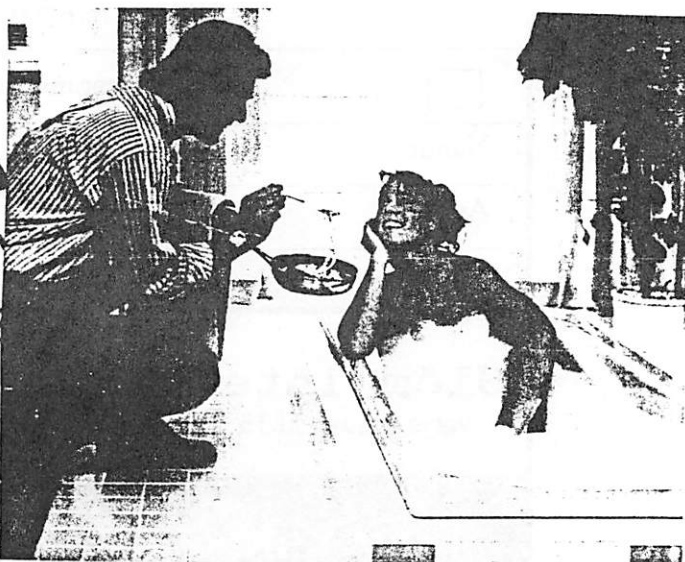
Vi träffas hemma hos Ann-Marie onsdag, 14. april. Se även **STIL**-kalender.

Informationsmöte varje onsdag

Här är ett påminnelse att varje onsdag kl 13:00 - 14:00 ska man kunna informera sig på **STIL**-kansliet om vad som är på gång. Dessa möten har två syfte. Det kom klagomål över att medlemmarna fick för lite information från kansliet. Samtidigt ska de som vill arbeta praktiskt för **STIL** kunna hämta uppgifter från kansliet. Det är viktigt att vi utnyttjar dessa informationsträffar. Läs **STILETTEN** och kom till informationsmötena.

Ur **STIL**s encyklopedi:

personlig assistans genom tiderna

Badkar och konsroller förändras, men personlig assistans har alltid funnits.

Svarstalong för peer counselling-kursen 18 - 22 maj 1987

Svar till Bengt Elmén, **STIL** c/o Styrelsen för vårdartjänst, Box 7745, 103 95 Stockholm

☐

Jag intresserar mig för peer counselling-utbildningen. V g satt mig på intresselistan.

Namn

Adress

STIL söker kontorspersonal

en sekreterare

heltidstjänstgöring

Arbetsuppgifter:

Svara i telefon, skriva maskin, sköta allmänna kontursrutiner, ska vid behov kunna fungera som arbetsbiträde. Möjlighet till utbildning i ordbehandling och ADB-registerhantering finns.

Önskvärda kvalifikationer:

Motsvarande utbildning och yrkeserfarenhet med liknande uppgifter i ett mindre kontor eller företag, egen erfarenhet av funktionshinder

**Om du är intresserad eller känner någon lämplig person
hör av dig till Bengt 08-23 36 50**

***Vill Du delta i STIL - projektet och förvalta
Din personliga assistans självt?***

Talongen skickas till:

STIL c/o Styrelsen för vårdartjänst, Box 7745, 103 95 Stockholm

☐

Jag intresserar mig för att bli deltagare i STIL-projektet januari 1988

Namn

Adress

Telefon

Glöm inte våra informationsmöten

varje onsdag kl 13:00 - 14:00 på STIL- kansliet, Regeringsgatan 67 7 tr.

Temakväll om schemaläggning

Vi träffas och delger varandra våra erfarenheter med olika lösningar på schemaläggningar: hur många assistenter ska man ha, hur får man timmarna att räcka, hur indelar man sina timmar i olika pass m m.

Tid: Söndag, den 26. april kl 18:30 - 21:00

Plats: Klubbrummet i servicehuset Vintertullen, Katarina Bangatan 80.

7
1

NU SKALL DU UTVÄRDERAS LILLA VÄN !

Ja, en resultatanalys av STIL-projektet var ett av villkoren, för att vi skulle få medel från socialdepartamentet vad jag kan förstå. Ett av syftena med utvärderingen är att påvisa om systemet med personlig assistans är överlägset i jämförelse med den traditionella hemtjänstservicen. Jovisst, visst!

Men varför skall man försöka bevisa något så självklart, som att vi får jämlikhet?

Dra parallellen: ge slaven friheten och utvärdera sedan vilket som ser bäst ut ur hans synvinkel.

Inte ifrågasätter man väl naturliga behov som andra finner givna?

Det är själva kärnpunkten i resonemanget jag vill åt.

Att man vill mäta något normalt, något som vi håller på att få del av!

Vad kan orsaken vara att man nu vill "dissikera" oss?

En slentrianmässig klåfingrighet från myndigheternas sida?

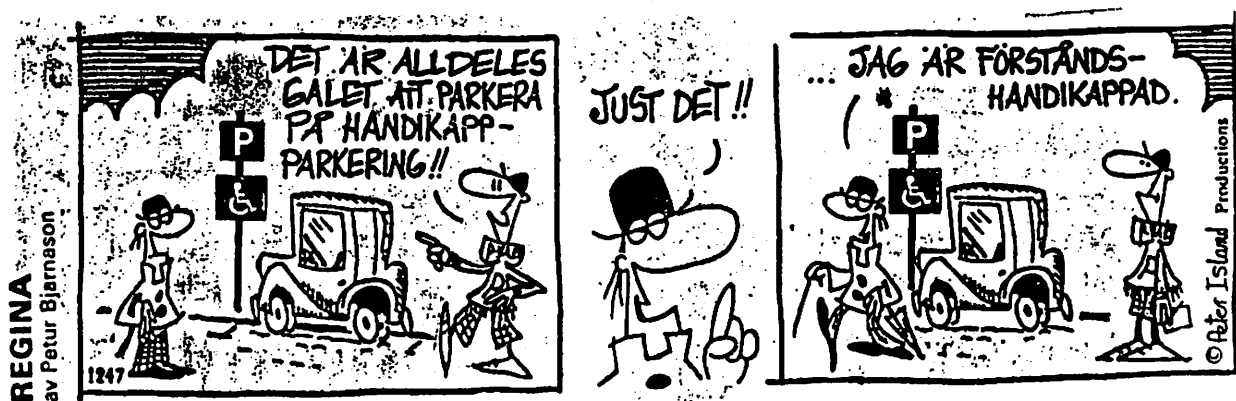
Man kan tro att de försöker besvärja det obändiga livet utanför ramarna. Nu skall de gröna ängarna asfalteras! Vi mäts och analyseras faktiskt i livets alla skiften. Nu är det STILs tur att genomtröskas. Vårt kära fosterland lär ju vara världsbäst på utredningar, och just STILs lösningar på gamla missförhållanden, måste kännas som en utmaning att ta tag i!

Men inte går det att mäta lyckan över att känna valfrihet.

Eller glädjen att få planera sin dag utan schemalagd stress.

Trots ett inre motstånd emot utvärderingen ställer jag upp, för att visa hur människovärdigt man kan leva, om samhället har viljan och ger oss resurser till förfogande.

Barbara

Livat på landet

Den här artikeln av *Janne Palmblad* är ett viktigt dokument som visar hur långt ifrån full delaktighet och jämlikhet vi är. Det finns säkert tusentals andra medborgare som kan ge liknande vittnesmål om hur samhället tvingar dem till ett liv av förtryck och beroende, hur luddigt utformade lagar ger kommunala tjänstemän möjlighet att förkrossa våra förhoppningar om ett "vanligt" liv.

Hej kamrater !

Nu är jag tillbaka i stan igen. På en period av ett halvår har jag hunnit gifta mig, flytta ut på landet, skilja mig och kommit tillbaka till stan. Gör om det om ni kan. Men den här artikeln ska inte handla så mycket om det, utan om mina erfarenheter av socialförvaltningen i en liten kommun, närmare bestämt Åstorps Kommun. Det kanske är många av er som tycker att det var dumt av oss att flytta iväg till en så liten kommun, när man inte är säker på hur den personliga assistansen, hemtjänst i det här fallet, ska fungera. Men om man inte ens försöker det man vill, kan man aldrig få det, och det är lätt att vara efterklok.

Landlig idyll med 5 tim/dygn

Alltså, här kommer Lena och jag till lilla Åstorp, en kommun på 15 000 inv. Tänk att bo på landet, i sitt eget lilla hus, ha lugn och ro omkring sig med plats för själen och sitt måleri. Men redan vid tanken tog det slut, för när jag skulle få min hemhjälp så fick jag bara 5 timmar per dygn. Med detta var jag inte nöjd utan jag ville ha dom timmar jag har rätt till och som jag hade i Stockholm.

Jönssonligan

Då blir vi kallade till ett snabbmöte på socialförvaltningen med möjligheter för mig att tala om hur jag ville ha det. Jag tror nog också att dom var väldigt nyfikna på mig och Lena, för dom verkade inte ha några större erfarenheter kring handikapp. Från socialförvaltningen kom det tre personer och så var det Lena och jag plus min hem-

tjänst. Förvaltningstrupperna leddes av första hemvårdsinspektören Eivor Jönsson och tätt i hälarna på henne kom hennes bihang, som i folkmun lätt kan bli Jönssonligan. Jag talar om hur mycket assistans jag vill ha, förklarar varför och visar tidigare utredningar från Stockholm.

Hustruplikt och långvård

Då sätter Eivor Jönsson igång. Först får vi veta hur dumma vi är som flyttade från Stockholm till Åstorp, för Åstorp är en liten kommun som redan i November ligger 800 000 kr back. Man får inte begära för mycket av en fattig kommun (som kastat bort milioner med kronor på olika skandalbyggen för industri, affärsmän och turister) inte ens sina rättigheter. Sedan tycker Eivor Jönsson att behöver man så mycket hjälp som jag, ska man allra helst bo på någon institution, typ långvård (som landstinget och inte kommunen betalar - *redaktionens anmärkning*). "Förresten borde du vara nöjd med 5 tim/dygn, därför att dom 5 timmarna har vi tagit från andra hjälpbehövande i kommunen." "Eftersom Lena inte har något jobb när ni kom hit och även om hon haft det, så är det hennes hustruplikt att hjälpa Jan när hon är hemma." Detta gjorde det i stort sett omöjligt att ens försöka skaffa ett jobb.

Avslöjande grodor

Bara att höra på det här skitsnacket krävde skulle bli absolut rasande, för dom ville ju skrämja oss så att vi inte skulle kräva vår rätt och försvinna från kommunen. Men allra mest förvånad blir man när man hör och ser hur dom här grodorna hoppar ur

munnen på henne. Alla vet ju om att det finns sådana här åsikter, men att säga dom så här öppet är ju faktiskt mer än dumt. Ska man sköta sitt jobb på en så offentlig plats som trots all socialförvaltningen är, går det inte att förolämpa och vara oförsämd mot dom som man jobbar åt - folket. En massa fördomar, attityder och värderingar som får mig att tänka på vad nazismen, i Tyskland på 30-talet, gjorde med många handikappade. Man avrättade dom i gaskamrar, i form av duschrum och bad, på sjukhusen. Sedan informerade sjukhusen att den och den personen tyvärr hade avlidit.

Vi är experterna

Idag får vi leva, men fortfarande på andras villkor. Det sitter en massa experter och bedömer hur pass handikappad en handikappad är, men egentligen vet dom inte ett jävla skit om problematiken eftersom dom inte varit med, inte pratat med och i många fall säkert inte ens sett en handikappad. I bästa fall har dom läst en kurs eller gått på skola. Det blir mer och mer klart för mig att det är vi som är experterna och bara vi som kan ändra på den nuvarande situationen genom att säga hur vi vill ha det.

Självkänslan i byxorna

Man skulle kunna tro att allt det här som jag berättat är tillräckligt, men ack nej. Jag träffade Adolf på ett möte i Helsingborg där han skulle föreläsa om hemtjänst och fysisk handikapp. Adolf hade just börjat prata om hur viktigt det är att välja sina personliga assistenter själv och att utbildningen för personalen är i bästa fall värdelös eftersom vi är olika individer med olika assistansbehov och därför är det helt naturligt att vi själva bäst utbildar våra assistenter. Vem dyker då upp som gubben i lådan, om inte Eivor Jönsson, chefen för Jönssonligan. Under mötet sa hon "Det är viktigt för vår hemtjänst-personal att dom får utbildning, t.ex. psykologisk utbildning för att vårdtagarna ska ha kvar sin självkänsla när dom har fått byxorna pådragna". Visst är det fint att ha självkänslan kvar när byxorna kommit på, men det känns som om man börjar i fel ända. Dom flesta handikappade och många andra som idag är beroende av socialförvaltningen tillåts inte att ha någon självkänsla. Tacksam och glad över att man får hjälp ska man vara, annars kan man bli utan. Så är det, även om våra politiker säger att vi har samma rätt som alla andra.

Förtryck och beroende

Det känns som om många tjänstemän tror att deras uppgift är att se till att dom ekonomiska ramarna inte får överskridas, men vad jag vet så är det politikernas uppgift att skaffa fram pengar för att deras ideologier och löften ska kunna hållas. Det pratas om jämlikhet, men ändå kan ett sådant socialpolitiskt system som vi har idag tillåta sig att säga till Lena att om hon är hemma så är det hennes hustruplikt att hjälpa mig. Hjälp som kommunen på ett billigt och ansvarslost sätt då slipper ifrån. Bara för att Lena är min hustru är det hennes plikt att hjälpa mig. Det är, ta mig fan, kvinnoförtryck! Kontentan av det här blir ju att vi blir helt beroende av varandra, jag av Lena och Lena av mig. Detta är inget som vi väljer utan man tvingar in oss i en omöjlig situation.

Kontroll

Dom ville komma hem till oss för att kolla vad min hemhjälp egentligen gjorde. Man ville se att dom arbetade rätt, att jag hade bra hjälpmedel. Se efter att dom inte gjorde några av Lenas hustruliga plikter, så som städa, diska, laga mat, handla, stryka kläder, tvätta och gud vet vad. Vi släppte dom inte innanför dörrarna, jag är själv kapabel att instruera min assistans.

Förhållning

Sen var det den gamla vanliga förhållningstekniken, man har ingen erfarenhet, nya utredningar på gamla utredningar, nya utredningar på nya utredningar. "Hur vill du ha det, Janne?" och jag talar om det "Vad sa du, Janne?" och jag talar om det, om och om igen i all evighet. I bästa fall, trodde jag, hörde dom vad man sa fast nästa gång man hörde av dom var allting tvärtom och det skulle jag ha sagt.

Åstorp som folkhem?

Allt det här får mig att tänka på segregationspolitik. Att behandla invandrare illa är rasistiskt, men att man behandlar handikappade segregat är så allmänt accepterat att folk tror att det ska vara så. Svårt att tro på för många, men så är det. Kvinnor kan man förtrycka och behandla ojämnt så att dom inte är värda skit, handikappade kan man behandla så segregat att man undrar vad för slags djur vi är. Per Albins tanke om ett folkhem för alla är en fin idé, men har inte mycket gemensamt med den verklighet som vi dagligen upplever.

Kram

Janne Palmblad

Överklagar hemhjälpsbeslut:

- Handikappade behandlas illa av Åstorps kommun

ORMASTORP: Nu överklagar Jan Palmblad och Lena Turhed socialnämndens beslut om hur många timmar Jan får i Hemtjänst.

— Jag vet att jag kommer att få rätt i Länsrätten, säger Jn. Det tråkiga och märkliga är att socialförvaltningen och socialnämnden inte har förstått att jag verkligen behöver de här timmarna.

Jan och hans fru Lena flyttade till Åstorps kommun i höstas. Jan är rullstolsbunden och har rätt till hemhjälp av kommunen. Men ändå sedan paret flyttade hit har utredningar och diskussioner pågått om hur många timmar Jan ska ha.

Socialförvaltningen har inte velat ge honom det antal som han själv anser att han behöver och har rätt till.

— Vi har blivit mycket illa behandlade av de sociala myndigheterna här i Åstorp. Som handikappad får man tydligen inte själv ställa krav och man har väldigt lite att säga till om. Jag kan tänka mig att det finns fler i kommunen som har hemtjänst som upplevt det likadant, gamla t ex.

I Stockholm, där Jan bodde tidigare, gjordes en utredning över hans behov av hjälp. Man kan fram till 13 timmar om dagen. Denna utredning fick tjänstemännen på socialförvaltningen se innan de gjorde en egen utredning.

— I den nya utredningen skriver socialförvaltningen att mitt handikapp och mitt behov inte har förändrats. Ändå

föreslog de att jag bara skulle ha fem timmars hemhjälp på dagen.

HUSTRUPLIKT

Det som hänt under tiden är att Jan och Lena gift sig. Socialförvaltningen hänvisar till detta och menar att Lena som hustru har skyldighet att ta hand om Jan den övriga tiden, hustruplikt. I utredningen som gjorts i Åstorp konstateras också att Lena inte arbetar.

Men Jan och Lena gifte sig inte för att Lena skulle bli någon sorts hemvårdarinna åt Jan. De vill leva som ett vanligt gift par, utan att bli helt och hållet uppbundna till varandra.

— Socialförvaltningen har inte heller brytt sig om att Lena hela tiden sagt att hon har tänkt arbeta. Och i förra veckan började hon sitt nya jobb, säger Jan.

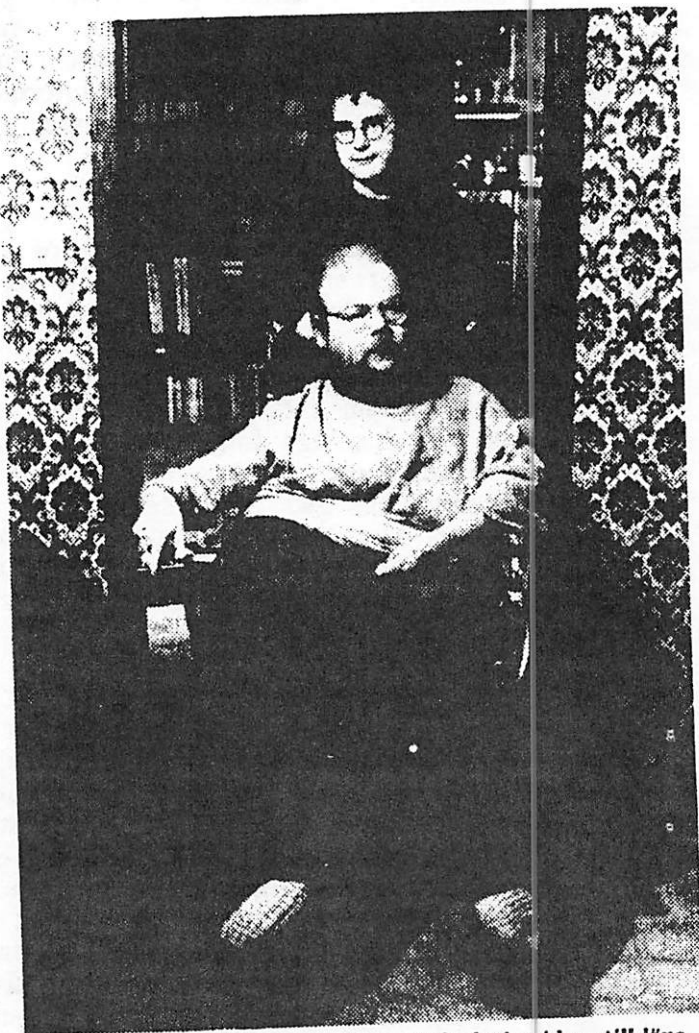
Erbjudande om fem timmars hemhjälp om dagen avisade alltså Jan och Lena. I och med det fick de träffa socialnämndens arbetsutskott och lägga fram sina synpunkter för ledamöterna där.

I kväll sammanträder nämnden och arbetsutskottets förslag är nu att Jan ska få nio timmars hemtjänst om dagen på vardagarna och fem timmar lördagar och söndagar.

RÄCKER INTE

— Det är en liten förbättring, säger Jan, men det räcker inte. Därför kommer vi att överklaga beslutet till Länsrätten. För att jag ska kunna leva ett meningsfullt och människovärdigt liv behöver jag hjälp 13 timmar om dagen.

Jan är helt hänvisad till sin rullstol. Det är inte mycket han kan göra utan assistans. Det gäller inte bara att komma upp ur sängen på morgnarna och ner i den på kvällarna utan allt han vill sysselsätta sig med under dagen. Sköta sina papper och räkningar, lyssna på musik, tända och röka en

Jan Palmblad och hans fru Lena Turhed går vidare till länsrätten med frågan om hur många timmars hemtjänst Jan ska få av kommunen.

— De sociala myndigheterna tror att det är lyx när jag begär fler timmar än de erbjudit mig, säger Jan.

cigarett, skala potatis till middag, äta, handla osv.

LYXHJÄLP

— Men det här verkar ingen förstå, varken socialförvaltningen eller socialnämnden. De misstror våra skäl och tror att jag vill ha de extra timmarna till att sitta och underhålla min fru med, att det rör sig om lyxhjälp.

Jans eget förslag, som han hållit fram hela tiden, är att kommunen ger 11 timmars hemhjälp varje dag och att han genom ett vårbidrag från

landstinget får de resterande två timmarna på kvällen.

— Men timmarna oroar mig inte, säger Jan. Överklagandet kommer inte att falla i länsrätten. Det som är skrämmande är det sätt som vi har behandlats på. Myndigheterna har inte lyssnat på oss och vi blir inte tagna på allvar. Folk tror att man kan behandla handikappade hur som helst. Och att börja hänvisa till någon så kallad hustruplikt för Lenas del är rent diskriminerande.

BIRGITTA
GUDMUNDSSON

Åstorp

Redaktion och kontor
Torggatan 2,
265 00 Åstorp
Tel. red. 042/504 46,
Kontor 501 20
Redaktörer:
Liselotte Österlind och
Tommy Beraström

Han kämpar mot ekonomi och prestige - Vill leva normalt liv

ORMASTORP: — För kommunen gäller det ekonomi och personlig prestige — för mig gäller det mitt liv. Rätten att få leva ett normalt liv med kvalitet.

Orden är Jan Palmblads, nybliven åstorpbo. Han är handikappad sedan födseln och rullstolsbunden. Och han är starkt kritisk till det sätt som socialförvaltningen i Åstorp behandlar honom på.

Tidigare bodde Jan och hans fru Lena Turhed i Stockholm. I kommunen där gjordes en utredning över Jans behov av hjälp. Man kom fram till att han behöver hjälp 13 timmar om dagen.

I Åstorp har socialförvaltningen bara erbjudit Jan 5-6 timmar om dagen.

— Hur ska jag klara mig på det? Fem timmar ger bara livsuppehållande hjälp till mig, säger Jan.

Det tar nämligen fem-sex timmar för Jan att med hjälp komma upp på morgnarna, komma i ordning och få frukost. Allt annat han vill göra under dagen behöver han emellertid också hjälp med — handla, måla tavlor, spela band och skivor, plocka fram och plocka undan grejor, äta, röka sin cigarett o.s.v.

KOMMUNEN FATTIG

— Personal på socialkontoret säger att kommunen är fattig och har dålig ekonomi. Och de tycker att jag borde vara solidarisk och inte kräva mer.

De timmar som Åstorps kommun vill ge Jan ger honom bara livsuppehållande hjälp — men han vill kunna leva ett aktivt liv och inte bli helt och hållet uppbunden till sin fru Lenas hjälp. När vårdbiträdet Lotta Fridlund har serverat kaffet vid lunchtid är det dags för henne att gå och Jan får ingen mer hjälp den dagen ifrån kommunen.

De säger också att de timmar-
na som jag nu har har tagits
från andra som har behov av
hemtjänst, säger Jan.

— Det är uppenbart att
kommunen vill komma undan
sitt ansvar och slippa betala
för det som Jan har rätt till,
säger Lena. Vi har visat dem
utredningen från Stockholm,
men den godtas inte här.
Kommunen gör en egen utred-
ning. Och de verkar tro att vi
ljuger om vad Jan behöver —
som om vi begärde lyx.

Socialförvaltningen har för-
utom hemtjänsttimmarerna er-
bjudit Jan att söka vårdbidrag
från landstinget. De pengarna
skulle i så fall Jan ge till Lena
så att hon kunde vara hemma
och hjälpa honom.

— Vårdbidrag heter det,
men jag är inte sjuk och i be-
hov av vård. Jag behöver
hjälp, personlig assistans.
Kommunen hänvisar till Le-
nas hustruplikt och menar att
hon skulle vara hemmafru och
sköta mig och hushållet.

Jan och Lena tänker inte ta
emot något vårdbidrag om det
skulle innebära att Lena
tvingas vara hemma hela da-
garna.

— Vi förlorar i så fall båda
vår frihet och blir väldigt upp-
bundna av varandra. Lena vill
jobba precis som vem som
helst, och jag vill kunna dela
hushållsarbetet med henne
genom en personlig assistent.
Det är märkligt att jag är
tvungen att kräva min rätt att
få vara jämlik med Lena.

I stället har Jan föreslagit
kommunen att få hemtjänst
från kommunen 11 timmar om
dagen, från klockan 8 till 19,
och sedan få binda upp vård-
bidraget till kvällarna. Två
timmar varje kväll har han fö-
reslagit att vårdbidraget ska
utgå för.

Som alternativ har han före-
slagit att få pengar av kommu-
nen för att själv kunna anstäl-
la en personlig assistent. På så
sätt skulle kommunen slippa
undan administration. För Jan
skulle det kännas mer som
hjälp och mindre som vård att
själv få vara arbetsgivare.
Men han har än så länge inte
fått någon reaktion på sina
förslag.

— Socialförvaltningen ver-
kar inte bry sig om hur jag
egentligen har det. Det är bara
ekonomin som intresserar
dem. Och jag får möta så
många konstiga värderingar
och attityder ifrån dem, säger
Jan.

Jan och Lena bodde i Stock-
holm i ett boendeservicehus,
där Jan förutom de 13 timmar-
na hade tillgång till vårdper-
sonal dygnet runt genom ett
larm. De ville emellertid kom-
ma bort ifrån det institutions-
liknande sättet att bo och
skaffa ett hus på landet. Nu
har de hittat sitt hus — i Or-
mastorp utanför Nyvång. Att
det blev Åstorps kommun var
bara en tillfällighet.

— Men det känns nästan
som att komma till 1800-talet,

förklarar Lena. Socialförvalt-
ningen hade synpunkter på
var vi skulle bo, t.ex. De und-
rade om det var klokt av oss
att bo ute på landet — hade
det inte varit bättre att bo i ett
hus centralt så att det under-
lättade för kommunen?

— Jag behandlas segreg-
erat, diskriminerat, nästan ra-
sistiskt, av dem, säger Jan. De
har fel utgångspunkt — de
frågar inte vad jag behöver för
att leva ett liv med innehåll.
De utgår i stället från vad
kommunen har råd att ge och
vill komma hit och göra en
tidsstudie på mig på morgnar-
na.

MINDRE VETANDE

Jan tycker att han och hans
fru behandlas som mindre ve-
tande och inte som vanliga
människor.

— Vem har rätten att avgö-
ra när jag ska gå och lägga
mig, var vi vill bo någonstans?
Är det kommunen eller vi
själva? Alla är överens om att
handikappade ska leva ett
normalt liv, men vem bestäm-
mer vad som är normalt?

— De som håller i hem-
tjänsten har sagt att kommu-
nen aldrig har haft någon
handikappad som jag och me-
nar väl att jag egentligen bor-
de ligga på något hem eller in-
stitution. Där har jag mött at-
tityder och värderingar som är
märkliga och hos andra på so-
cialförvaltningen en stor

Jan Palmblad och Lena Turhed är nyinflyttade i Åstorp. Där
de bodde tidigare fick Jan, som är rullstolsbunden, hjälp 15
timmar om dagen. Åstorps kommun har erbjudit honom
mindre än hälften.

handfallenhet inför min situa-
tion.

BIRGITTA GUDMUNDSSON
Foto: ROLAND CALVÉN

Nu väntar Jan och Lena på
att förvaltningens utredning
ska bli färdig innan de kan
agera. Men de tänker inte ge
upp — de tänker kräva sin
rätt till ett människovärdigt
liv.

Är det bara samhället som skall ställa upp?

Onsdagen den 18 februari 1987

I ett par olika reportage i denna tidning har en nyinflyttad, svårt handikappad person beklagat sig över den njugg-het han visats av Ästorps kommun. Jag har verkligen all förståelse för att alla handikappade önskar leva ett så " normalt " liv som det över huvud taget är möjligt, men fallet har ändå föranlett vissa reflektioner.

För det första är jag högst förvånad över att man som gravt handikappad ger sig till att flytta långt ut på landet

och köpa ett hus som tydligen inte är på minsta sätt handikappvänligt! Hade det inte varit möjligt att finna ett mera lämpligt hus, eller åtminstone ett som utan alltför stora ingrepp ginge att handikapppassa? I dessa tider vore det väl ganska enkelt att finna ett bättre hus, i stället för att omgående efter inflyttningen kräva att kommunen skall bygga om huset för flera hundra tusen kronor!

Att sedan påstå att kommunen inte är tillmötesgående,

när man ändå blir erbjuden hela 9 timmars hjälp om dagen (mer än heltidsanställd) tycker jag verkar något överilad. De resurser som finns skall ju fördelas till åtskilliga i samma eller liknande situation, och får den ene mera, så inverkar det kanske negativt för någon annan, som kanske har det lika besvärligt.

Vidare kan jag inte låta bli att undra varför man gifter sig med en svårt handikappad person, om man inte är införstådd med att det måste föran-

leda ett visst mått av extra arbete att hjälpa till med skötseln. För min del tycker jag det skulle vara något man ställer upp på med glädje för att göra livet drägligare för en älskad anhörig!

Båda de inblandade personerna tycks vara väl medvetna om sina egna rättigheter och samhällets skyldigheter, men har inte varje människa en viss skyldighet att efter förmåga ta ansvar för sig själv och sina närmaste!?

Slutligen en liten detalj som framskyttat i båda de ovan nämnda tidningsartiklarna: om man inte klarar av att själv "tända och röka sin cigarrett" så tycker jag faktiskt att man borde avstå från den!

"RIM OCH RESON"

Kommentar

Janne har nu återvänt till Stockholm, fått tillfällig bostad hos Helena och Ronny i Vasastan och är därmed inskriven i socialdistrikt 1 - ett av de bästa i Stockholm. Janne fick 20 tim/dygn utan problem. Än så länge är kommunen arbetsgivare för hans assistenter tills Janne blir deltagare i STIL-projektet igen. Nu väntar han på en lämplig bostad från bostadsförmedlingens förturkö. Det är viktigt att många gör som Janne och dokumenterar det förtryck som vi dagligen utsätts för. Alla som upplever orättvisor i samband med sin personliga assistans uppmantras härmed att skriva om detta i **STILETTEN**. Det kan vara ett första steg att slå tillbaka. (Glöm inte att redaktionen kan betala arvode.)

Jannes erfarenheter illustrerar en mängd missförhållanden. Den nuvarande kommunala hemtjänsten betraktas på många ställen som avlastning för de anhöriga. Man förutsätter att huvudansvaret ska ligga hos de anhöriga som ska uppoffra sig. Därmed kedjas vi och våra närmaste ihop i ett oundvikligt omsesidigt beroendeförhållande. Tillsammans med de övriga handikapporganisationerna måste vi med kraft framföra våra krav på ett oberoende liv. Behovsbedömningen måste baseras på vår egen tolkning av våra

behov. Personlig assistans måste ge oss de samma förutsättningar till att delta i livet som alla andra har, så att vi med hjälp av våra assistenter kan ta vår del av ansvaret för hushåll och familj, arbete och samhälle.

För att ha ett någorlunda "vanligt" liv, som andra tar för givet, måste vi kämpa - mycket mer än andra. Men även om man är så stark som Janne i det här fallet, så finns det inga garantier för att vi lyckas. Vi alla vill ha ett vanligt liv - med partner, barn, arbete och fritid, vill bo där vi vill, i stan eller på landet. Många av oss tycker att man inte ska behöva fajtas jämt för att uppnå det, att man inte ska behöva engagera sig i den politiska kampen för sina rättigheter. Det är så sant, det borde inte behövas. Men Jannes färiska exempel visar att vi inte kan blunda inför den grymma verkligheten: om inte vi kämpar för vår sak, vem ska göra det? Vi lurar oss bara själva när vi vill tro att vi kan ha ett normalt liv i ett samhälle där man har frångått oss viktiga medborgarliga och mänskliga rättigheter.

Det finns säkert hundratals om inte tusentals kamrater ute i landet som lever under förhållande som Janne hade i

STIL kan vara stolt över att ha medlemmar som Helena och Ronny som solidariskt ställer upp för kamrater i vår gemensamma kamp mot diskriminering och förtryck.

Månadens ros går till **STIL**-medlemarna Helena Ericsson och Ronny Isaksson. Sedan en månad tillbaka lånar Helena och Ronny ut ett rum i sin lägenhet i socialdistrikt 1 till **STIL**-medlem Janne Palmblad som var tvungen att fly undan förtrycket från Åstors kommun i Skåne och söka kommunalpolitisk asyl i Stockholm.

Månadens ros

Åstors kommun. För **STIL** finns därmed en mängd uppgifter. Ett annat sätt att arbeta för förbättringar är att med juridisk hjälp se till att kamrater ute i landet får den assistans de har rätt till. Vi vet att det finns socialdistrikt i Stockholm (t ex Farsta, socialdistrikt 9) och många kommuner där man bedriver en deportationspolitik, dvs man tilldelar så få timmar att man blir tvungen att i själva verket flytta därifrån. Här gäller det att driva strategiska ärenden som prejudicerande fall. **STIL** har nu skaffat sig juridiskt bistånd för att i första hand hjälpa projektdeltagarna till en rättvis timplidning. I mån av våra resurser kan även övriga **STIL**-medlemmar få bistånd. Förhoppningsvis kan vi bygga ut denna viktiga del av vår verksamhet. Hör av dig till **STIL**kansliet om du behöver juridiskt bistånd i ett personlig assistans-ärende.

I de fallen där en förbättring inte kan förväntas inom en rimlig tid borde vi kunna erbjuda våra nystallida kamrater praktisk och snabb hjälp. Janne Palmblad visar att vi måste kunna ge en erfarenhet till kamrater som söker asyl undan förtryck. **STIL** borde ha tillgång till ett bra socialdistrikt där den asylsökande kunde manatsskriva sig, få sin timplidning och bo tills han/hon får egen bostad. Det finns mycket **STIL** kan göra. Vi behöver inte acceptera vad som helst, behöver inte tala att bli behandlade som andra klassens medborgare. Vi kan kämpa för vår rätt, om vi har en slagkraftig organisation. Därför behöver **STIL** resurser, därför behövs du i **STIL** Adolf

100-PROCENTIG TRYGGHET - EN OMÖJLIGHET - En berättelse om fredag den 13:e.

Många människor tillåter inte människor med funktionshinder att ta samma risker som andra. Istället behandlar de oss som barn och anser att vi måste ha tillsyn dygnet runt.

Det är lätt för oss att anamma denna syn och betrakta oss själva som oförmögna, utsatta och beroende och därmed legalisera vissa behov som vi kanske egentligen inte har.

Jag vill med denna historia visa att risker hör livet till även när man har ett funktionshinder. Utan ett visst risktagande blir livet meningslöst och man vinner aldrig någonting.

Jag hade kommit hem från jobbet och skulle gå bort med mina föräldrar till några vänner på kvällen. Det var vår i luften så jag tänkte ta min permobil. Vännerna bor ganska nära. Efter ett häftigt meningsutbyte med min mor (jag saknade assistans den kvällen) som ansåg att det var för kallt ute, fick jag hjälp att komma iväg.

Redan från början märkte jag att det var något fel på min permobil, så jag bestämde mig för att ta en omväg för att undvika (bli stående på) en järnvägsövergång. Efter några hundra meter blev det emellertid tvärstopp och när jag försökte starta igen hände ingenting. Jag försökte ta det lugnt och väntade. Efter någon minut försökte jag igen och jag lyckades få igång den så jag vände och körde tillbaka. Jag vågade emellertid inte sänka farten varför jag tvingades köra konstant på högsta hastigheten bl a när jag korsade en bilväg.

Väl hemma så kunde jag inte backa in permobilen, vilket gjorde att jag var tvungen att kliva ur på fel sida och klättra runt hela permobilen för att äntligen nå den kontorsstol som jag använder inomhus. (Mina föräldrar hade redan åkt). Under klättringen runt permobilen råkade jag komma åt några knappar så att sitsen som jag stödde mig mot plötsligt började höjas. Som väl var så fick jag slut på eländet.

Väl inne i bostaden så upptäckte jag att min rullstol, som jag normalt använder för att komma in och ut, av någon anledning (troligen smuts) hade blivit kvarlämnad ute. Således fick jag dra fram min reservrullstol som stod inklämd under vindstrappan fullpackad med en massa grejor som bara hade blivit liggande där.

Jag började ringa taxi. Första gången hann jag till "Jag vill ha en taxi..." innan de la på. Andra gången hann jag uttala hela meningen " jag vill ha en taxi till Fagersjö." Tredje gången tog de emot hela min beställning. Under tiden som jag väntade så försökte jag få av mig en pälsmössa som var knuten så sött under hakan. Med stor ansträngning lyckades jag få dit några fingrar som fick upp knuten. Det var befriande.

Men någon taxi kom inte så jag bestämde mig för att ringa Huddinge Taxi. Där förstod de allt jag sade utom gatunamnet. Jag erbjöd mig då att bokstavera namnet men likt förbannat så gick det inte heller. Då insåg jag att här måste göras något radikalt, så jag ringde upp en assistent och bad henne beställa en taxi. Hon lovade ringa tillbaka och bekräfta. Jag fick vänta ett bra tag och under tiden hann jag meddela att jag trots allt var på väg.

Bekräftelsen kom och efter en stund hörde jag mycket riktigt att en bil brummade utanför. "Äntligen" tänkte jag och backade ut och drömde igen dörren. Där stod grannarna, nyss hemkomna, med skrikande barn. De såg lite undrande på mig men de hejade. Där satt jag och försökte se ut som det regnade, nyss snuvad på en taxi och vad värre var nyss utelåst. Grannarna gick in och där kom mycket riktigt ingen taxi.

Det började bli kallt och jag satt i min reservrullstol som egentligen enbart är avsedd för sommarbruk. Gatan hade en tjock ojämn beläggning av is. Jag tänkte att det var ingen idé att besvära de närmaste grannarna, de som hade skrikande barn. Istället borde jag nog ta mig en bit bortåt till nästa hus. Men jag visste inte om jag överhuvudtaget kunde sparka mig fram på is. Långsamt rullade jag ner för den torra rampen och nådde isen. Det gick bra när jag fick in den rätta tekniken. Jag fastnade i några gropar men lyckades ta mig loss.

Till slut kom jag fram och jag försökte tillkalla uppmärksamhet på olika sätt, eftersom förstukvisten var för hög att klättra upp på. Jag ropade men ingen hörde. Jag kom då på att sparka på trätrappan och då hörde de. Jag fick assistans att komma in varvid det upptäcktes att jag under hela tiden hade suttit på en fogspruta - en spruta som används för att spruta in lim i fogar. Den var tom. Vi ringde taxi och jag kom iväg. Grannarna behöll fogsprutan.

BENGT

870217 var Helena och Gunnar ut till Nordendahlsskolan för att bl.a. berätta om STIL och dess projekt. STIL var inbjuden till de som går sociala omsorgslinjen, och alltså t.ex. blir föreståndare på servicehus för äldre eller på boendeserviceenheter efter 5 terminers studier. Ca 35-40 elever och en del lärare kom. Dagarna innan vi kom dit hade vi blivit ombudda att redogöra för hur det kan vara att bo på institution, så den första timmen berättade H & G om det. Efter en paus presenterade H & G STIL och det väckte en del frågor. Samtidigt som frågeställarna förstod anledningen och angelägenheten till projektet undrade de om en del praktiska saker: att rekrytera, samarbeta och avskeda assistenter, men tycktes på det hela taget förstå STIL:s idéer.

Beskrivning av STIL-projektet

För våra nya läsare ger vi här en kort redogörelse för STIL-projektet. Ytterliggare information ger STIL-kansliets personal (08-32 59 89 växel)

STIL-projektet

STIL, Stockholmsföreningen för Independent Living, är del av Independent Living-nätverket, den internationella handikappmedborgarrättsrörelsen som kämpar mot diskriminering och för mer personlig och politisk makt för människor med funktionshinder. STIL som har idag drygt 100 medlemmar grundades 1984 för att genomföra ett projekt med brukarstyrd personlig assistans. Projektet satt i gång januari 1987.

19 personer med olika åldrar, funktionsnedsättningar, boendeformer och assistansbehov deltar. Pengar till projektets kringkostnader kommer från socialdepartementet, medel för assistenternas löner och projektdeltagarnas administrativa kostnader kommer från de berörda kommunerna: Stockholm, Haninge, Nacka, Sollentuna, Solna och Täby. Deltagarnas behov av assistanstimmar bedöms i vanlig ordning av kommunen och uttrycks i antal timmer/dygn. Deltagarna förfogar över ett belopp som motsvarar kommunens självkostnad för detta timantal inklusive administrativa kostnader. Projektet innebär alltså inga merkostnader för kommunen. (Ett antal kommuner i projektet har dock annu inte antagit självkostnads-principen. Se ledarartikeln i det här numret.)

Projektdeltagarna har bildat ett kooperativ som är den formella arbetsgivaren för deltagarnas assistenter. Kooperativet betalar ut lönerna och arbetsgivaravgifterna och har förhandlingsansvaret. Alla arbetsledarfunktioner såsom rekrytering, träning, schemaläggning och anvisning utförs av de respektive projektdeltagarna. Kooperativet har ett kollektivavtal med Svenska kommunalarbetsförbundet. Vårt förhandlingsorgan är Kooperationens förhandlingsorganisation (KFO). Assistenternas lön och arbetsvillkor regleras av gällande lag och avtal. STIL vill att även enskilda projektdeltagare, om de så vill, kan vara arbetsgivare i framtiden.

STIL ger projektdeltagarna och andra medlemmar utbildning, stöd och rådgivning med rekrytering av assistenter, anställning, anvisning, schemaläggning, utbetalning av löner, arbetsgivaravgift och andra praktiska moment men även med andra frågor som tex vad man kan använda personlig assistans till, hur man rekryterar de rätta assistenterna, hur man etablerar en bra relation med sina assistenter utan att varken förneka sina egna behov eller hunsas sina assistenter.

Projektet löper 2 + 2 år och följs av en referensgrupp och en utvärdering. En första utvärderingsrapport förväntas efter 2 år. Projektdeltagarnas nuvarande antal på 19 personer kommer att utökas januari 1988.

STILs internationella kontakter

Under det gångna året har vi haft besök från ett antal utländska kamrater som betraktar sig som del av den internationella Independent Living-rörelsen. Genom detta nätverk har vi kontakt med ett stort antal människor och organisationer i nästan hela världen.

På nästa sidan återger **STILETTEN** en artikel om Disabled People South Africa, DPSA. I medierna kan man dagligen läsa om förtryck, öppet våld och död i Sydafrika och dess grannländer - åtgärder som drastiskt ökar antalet människor med funktionshinder. Rapporten om våra kamraters situation och kamp i Sydafrika kan tjäna som inspiration för oss. Den visar att människor med funktionshinder är i stånd att kämpa tillbaka, modigt och effektivt, trots det dubbla förtrycket genom handikappism (förtryck av människor med funktionshinder) och rasism.

Adolf har mer material om DPSA och många andra organisationer i olika länder. Tyvärr har vi inga resurser för översättning. De medlemmar som kan språk och intresserar sig för Independent Living-rörelsen kan låna material och t o m skriva om det i **STILETTEN**

A QUIET revolution is taking place among the disabled community — South Africa's fastest growing minority group.

Initially focused on issues like improving access to public buildings and changing society's prejudiced attitudes, the disability rights movement is, inevitably, becoming involved in the political sphere.

The lines emerged clearly at the National Symposium on Disablement in Bloemfontein at the end of last year, when the multi-racial, apolitical Disabled People South Africa (DPSA) group issued its first overtly political statement.

"The condition of poverty and unequal opportunity" of black urban and rural disabled people "arises from the disadvantages which are economic, social and political," the statement said. "We believe that this situation has been created by the policy of apartheid which includes unequal pensions, unequal education and unequal hospital facilities. Until this changes, our people will remain doubly handicapped."

One of the people at the forefront of the movement is Kathy Jagoe, a quadriplegic since a diving accident at the age of 15 and a founding member of the DPSA. A doyenne in the disabled community since she headed a successful campaign for legislation to make new buildings accessible to disabled people, Jagoe was invited to deliver a paper at the Bloemfontein convention. She used the platform to deliver a scathing attack:

"While we (disabled people) find barriers to equal accessibility in architecture, transport, negative attitudes, employment, education and health care," she said, "nowhere do we find a larger, more pervasive, more insidious barrier to equal access to our society than in apartheid."

Jagoe concluded: "And however much we dismantle other barriers, we will fail to address the problems of the majority of disabled people in South Africa until we dismantle apartheid."

The speech created quite a furore. The head of a subsequent session threatened to withdraw if there were further mention of politics. A speaker from the floor launched a virulent attack on Jagoe's speech, and when her colleagues were ignored in their efforts to respond to the criticism, Jagoe and the DPSA delegation left the State Theatre in protest — wheeled out by members of the South African Defence Force who had been assigned to assist at the convention.

But the seed had been planted. The DPSA was given permission to present its statement on apartheid at the symposium and Jagoe was asked to develop her thesis further in a paper

UNEQUAL CARE IN UNEQUAL HOSPITALS

IT'S HARDLY A SURPRISE THAT THE ONCE APOLITICAL DISABLED PEOPLE'S MOVEMENT HAS BECOME SO VOCAL

By JO-ANN BEKKER

for the Organisation for Appropriate Social Services of South Africa (OASSA).

Since then the fight for equal rights for disabled people has quietly gathered pace. A major part of the revolution concerns the assertion of the right of disabled people to take control of their lives which, for decades, were run by well-meaning welfare agencies who sponsored separate homes, transport and sheltered workshops for those with disabilities.

Jagoe and Thulane Tshabalala, who lost the use of his legs after he was stabbed in 1980, operate a spinal clinic and counselling service at Baragwanath Hospital once a week through which they aim to break down the monopoly medical professionals traditionally hold on medical knowledge.

Tshabalala and Muzi Nkosi, a 24-year-old Wits student who became a quadriplegic after being shot by an

off-duty policeman in 1981, visit disabled people in Baragwanath and Hillbrow hospitals to counsel and advise the newly disabled.

And Nkosi heads the country's first Disabled Students Action Group, coordinated by the Soweto Self Help Paraplegics Action Group (Shap), which — while encouraging students to become independent through furthering their education — also aims to build leadership skills.

The bottom line is to motivate

students to return to ordinary schools. "There are no special universities," Nkosi puts it simply.

These developments are closely tied up with current political developments. Tshabalala and Nkosi say most of the people they counsel are victims of security force action. Many accept they are part of the inevitable casualties, but this does not make any easier their personal readjustment to never walking again.

"Normal" township schooling is in turmoil as a result of the education crisis. Most of the students do back-up correspondence courses.

"Master" Modise, who, like Tshabalala, was confined to a wheelchair after being stabbed in 1979, was caught up in the middle of the education turmoil at the University of the North, where he studied for his Bachelor of Commerce degree, in the early Eighties.

"It was difficult," he recalls. "Some students were detained and the authorities gave an ultimatum to everyone to be off the campus by 3pm. I was left alone in the hostel and waited four days for my father to fetch me."

The disability rights movement has also gained impetus by the addition of highly politicised people to its ranks — people like South African African Allied Workers Union vice president Sisa Njikelana.

Njikelana's spine was injured in a motor accident last November when he was returning to Soweto from union business. The full extent of his injury is not yet known and doctors are optimistic about his chances of recovery, but he has spent the past four months lying flat on his back in one of Baragwanath Hospital's wards with almost as many people on stretchers on the floor as on beds.

"It is an appalling situation," he says of the overcrowded ward and overworked staff. "And the kind of work done for full rights for the disabled cannot be viewed outside the confines of the broad struggle for freedom."

"We envisage a kind of health service which will be based upon people's needs. Ensuring the best treatment for the disabled is part of the whole concept of people's health services, which will not be confined to hospitals and clinics but will be extended right into the community."

Njikelana, who testified before the Aggett inquest about electric shock torture during one of his 10 stints in prison, is however, fatalistic about his injury. "Even if I am permanently disabled, I can still do a lot for the union: It's the political grooming you get in participation in the struggle. You do not get freedom overnight."

Stil!

Kontroll. Personlig makt åt människor med funktionshinder är en av målsättningarna.

Bildmontage: BJÖRN SPORSÉN

Makt – inte medlidande

- Makt istället för medlidande.
- Kontroll istället för medinflytande.
- Personlig assistans istället för vård.

Det är målet för STIL, en svensk handikappolitisk medborgarrättsrörelse.

– Vi vill inte gnälla, vädja och klaga utan komma med vettiga lösningar som ger

hinder är det en massa människor som ska lägga sig i ens liv och kontrollera det. Vi är kringrädda av institutioner, såväl fasta som rörliga.

– Hemtjänst, boendeservice, ledsagareservice, färdtjänst, kvällspatruller och nattpatruller – allt detta är rörliga institutioner som kommer in i ditt liv och ditt hem, säger Adolf Ratzka.

– Kommunen kan till exempel skicka vem som helst till mitt hem för att hjälpa mig med de mest intima saker, toalettbesök och person-

Adolf Ratzka är initiativtagare till den nya medborgarrättsrörelsen – STIL.

Foto: BOSSE JOHANSSON

För ett par veckor sedan fick

Ni vet hur det går i min värld, när chefen ringer.

– Tänk över sak morgon.

Det gjorde jag, säger Ratzka, 41, vd för firman Columbia Film.

Nästa dag tackade han för att bli vd för Cannon-Warner i L.

Det gick hastigt och han den nionde mars var på plats. Det smolk i glädjebägaren.

– Min man har inte tillstånd ännu. Hade man och han min hus, han fått det heit autom.

Som sagt, de män imperiet en gång, har rande på formerna.

Tills vidare får

Kontroll. Personlig makt åt människor med funktionshinder är en av målsättningarna.

Bildmontage: BJÖRN SPORSÉN

Makt – inte medlidande

- Makt istället för medlidande.
- Kontroll istället för medinflytande.
- Personlig assistans istället för vård.

Det är målet för STIL, en svensk handikappolitisk medborgarrörelse.

– Vi vill inte gnälla, vädja och klaga utan komma med vettiga lösningar som ger oss makt, säger Adolf Ratzka, initiativtagare till den svenska organisationen.

STIL – Stockholmsföreningen för Independent Living – är den svenska grenen av en internationell medborgarrörelse av människor med funktionshinder.

STIL slåss för

- mer personlig makt åt människor med funktionshinder genom kontroll över de tjänster de behöver för att kunna leva ett normalt liv.

STIL slåss mot

- förtryck och diskriminering av människor med funktionshinder. Det är en tuff grupp som ibland jämför sig med de svarta i Sydafrika.

– Många av oss hänvisas till sämre jobb, i den mån vi får några jobb, sämre kommunikationer, bostäder och skolor, säger Adolf Ratzka, forskare vid Tekniska högskolan.

– Så fort man har ett funktions-

hinder är det en massa människor som ska lägga sig i ens liv och kontrollera det. Vi är kringrädda av institutioner, såväl fasta som rörliga.

– Hemtjänst, boendeservice, ledsagareservice, färdtjänst, kvällspatruller och nattpatruller – allt detta är rörliga institutioner som kommer in i ditt liv och ditt hem, säger Adolf Ratzka.

– Kommunen kan till exempel skicka vem som helst till mitt hem för att hjälpa mig med de mest intima saker, toalettbesök och personlig hygien. Jag har ingen kontroll över vilka personer som lägger sig i mitt privata liv och kommer nära min kropp.

– Ett skräckexempel är en kvinna som på en månad hade 67 olika assistenter. Vill du ha hjälp med din intima hygien av 67 olika personer som du inte känner?

□ Aporna på Skansen

Adolf Ratzka drar sig inte för drastiska jämförelser.

– Se på aporna på Skansen, de väljer sina skötare själva, de vägrar helt enkelt att släppa in de skötare de inte trivs med.

När STIL bildades 1984 stod den etablerade handikapprörelsen rätt avvaktande och tveksam. Det hade kommit en katt in bland hermelinerna. En uppkäftig grupp som kritiserade kommunal hemtjänst, boendeservice, färdtjänst.

– Vi vill inte bo i boendeservice, vi vill bo som folk och ha personlig assistans, säger Adolf Ratzka.

Adolf Ratzka är initiativtagare till den nya medborgarrörelsen – STIL.

Foto: BOSSE JOHANSSON

För ett par veckor sedan STIL av socialdepartementet 890 000 kronor till en försökssamhet som går ut på att utveckla handikappades eget ansvar för kallad personlig assistans.

Meningen är att medlemmar i STIL annonserar efter assistenter som gör anställningsintervjuer, väljer dem som är lämpligast och har betsgivaransvar. Dessa avlönas sedan av kommunen.

Inom STIL talar man inte "hemtjänst" eller "boendevice".

– Dessa uttryck antyder att behöver assistans enbart hemlägenheten. Men mitt liv består inte i att pendla mellan kök och toalett. Jag behöver assistans överallt, på jobbet, ute på stan, när reser, säger Adolf Ratzka.

– Vi inom STIL menar att personliga assistenter som hjälper mig med påklädning, tvätt, matning, städning också ska kunna vara ledsagare och köra mig dit vill i bil.

Kerstin Lundberg

-Äntligen, nu är det jag som bestämmer!

Heléna Ericson, 24 år, har förändrat sitt liv drastiskt. Förr bodde hon i boendeservice för rörelsehindrade.

- Jag tvingades ta emot hjälp dygnet runt av en massa olika personer, ofta i förnedrande situationer.

- I dag har jag egen lägenhet och har själv valt de assistenter som jobbar åt mig, säger Heléna.

Heléna Ericson har spinal muskelatrofi, ett handikapp som gör henne rullstolsbörande. Fram till 15 års ålder bodde hon hos sina föräldrar i Eskilstuna.

- Jag blev självklart ganska beroende av dem och det kändes jobbigt i tonåren när man ska frigöra sig. När mina föräldrar ville gå och lägga sig måste jag gå och lägga mig. När pappa kom hem trött efter jobbet var det inte alltid lätt att be honom hjälpa mig duscha, berättar Heléna.

Hon hade inga direkta kompisar i skolklassen.

- Jag hade egentligen bara en kompis och vi umgicks mycket ibland och lite ibland. Det var mycket som begränsade mitt liv. Jag kom inte in överallt för trappor eller brist på hissar eller för att jag måste beställa färdtjänst flera dagar i förväg.

- Helénas föräldrar var måna om att hon skulle klara sig själv i framtiden, därför blev hon inte överbeskyddad, vilket annars är vanligt.

Efter grundskolan flyttade Heléna Ericson till Stockholm.

- Jag bodde på ett så kallat elevhushåll för rörelsehindrade elever. Jag gick på gymnasiet humanistiska linje. I elevhushållet hade jag ett litet rum. Det underbara var att där fanns personal som kunde hjälpa mig och som var avlönad för att göra det. Självklart var det bättre än att bo hemma.

☐ Tonårsrevolution

- Jag fick bestämma själv och kände att jag hade början till ett eget liv, berättar Heléna.

Samtidigt inledde hon sin frigörelseprocess och tonårsrevolution.

- Den var nog häftigare än många tror.

Heléna fick kämpa för ett eget liv. Heléna Ericsson, 24, fick arbeta hårt för sina rättigheter att leva ett normalt familjeliv. En gång trampade 14 studiebesökare in i hennes träningslägenhet. Då fick det vara nog.

pa tag och som var avionad för att göra det. Självklart var det bättre än att bo hemma.

□ Tonårsrevolution

– Jag fick bestämma själv och kände att jag hade början till ett eget liv, berättar Heléna.

Samtidigt inledde hon sin frigörelseprocess och tonårsrevolution.

– Den var nog häftigare än mångas, tror Heléna.

– Jag strulade runt, festade, träffade killar och de gånger jag var i skolan hälsades jag av rektorn med "jasså du är här och hälsar på".

– Rektorn tyckte att jag skulle skaffa mig ett jobb ifall det var roligare än skolan.

Hon arbetade en tid i socialförvaltningens reception och en tid på fritids. Så träffade hon Ronny Isaksson och då var det slut med strulandet.

Ronny Isakssons kamrater höjde ögonbrynen när han presenterade en flickvän i rullstol.

– Dom tyckte att jag var beng i skallen, en del försvann från mig. Jag tror mest att de var nervösa, att de inte visste hur de skulle bete sig, säger Ronny.

Detta är något som Heléna varken kan eller vill förstå.

– Hur ska jag kunna förstå vad det är som gör att det är så konstigt att träffa mig? Jag är som vem som helst, säger hon med eftertryck.

När Heléna och Ronny måste flytta ut från Skärholmen erbjöds de en träningslägenhet. Skälet var främst att det inte gick att få fram någon annan bostad. Där fanns också personal.

– En dag när vi låg och sov öppnades dörren och in kom cirka 14 studiebesökare som skulle se på träningslägenheten. De bad inte om ursäkt och stängde dörren när de såg oss utan klampade rätt in i vårt hem och vårt liv.

Så fick de det glädjande beskedet att det

Heléna fick kämpa för ett eget liv. Heléna Ericsson, 24, fick arbeta hårt för sina rättigheter att leva ett normalt familjeliv. En gång trampade 14 studiebesökare in i hennes träningslägenhet. Då fick det vara nog.

Foto: MATS STRAND

Helena och Ronny har räddat sitt förhållande genom den nya lägenheten.

fanns en lägenhet i boendeservice på Söder i Stockholm.

– Det betyder att i ett vanligt hyreshus finns handikapplägenheter insprängda och personal som ska hjälpa en med allt dygnet runt vid behov. I huset finns ett personalrum.

– Vi fick egen lägenhet och eget liv – trodde vi!

För Heléna och Ronny var boendesituationen så svår att det tärde hårt på deras förhållande.

– Det var personalen som prioriterade

vad jag skulle ha hjälp med. Om jag ville fika kunde jag få vänta för att någon annan måste gå på toaletten. Om jag ville städa mina lådor var det viktigare att Kalle i våningen under skulle äta, säger Heléna Ericsson.

Det blev konflikter mellan Heléna och personalen, Ronny hade svårt att se hur Heléna vantrivdes.

– Jag gjorde klart att jag skulle ha hjälp oavsett Ronny, men personalen började ifrågasätta vad Ronny skulle göra och inte göra, om det var deras eller hans skyldighet att torka bordet, om han skulle bädda sin halva av sängen etc etc.

Situationen blev ohållbar. Förhållandet mellan Heléna och Ronny började spricka.

Ungdomarna beslöt sig för att satsa på sitt förhållande, tog ett lån och åkte på utlandssemester, ägnade sig åt varandra, peppade varandra.

– När vi kom hem vägrade jag att acceptera hjälp av vissa personer.

□ Gör något själv

Kulmen nåddes när Heléna en natt ringde efter personal för att få hjälp att vända sig i sängen. Ronny sov.

– Då kom en av nattpersonalen som jag bara inte kunde tåla, klampade och väsnades och hade med sig en vilt främmande människa, en praktikant som hon uttryckte det. Det kändes som om vårt privatliv plötsligt var allmänt, säger Heléna Ericsson.

När hon berättade episoden för Adolf

Ratzka i STIL sade han:

– Men körde du inte ut den där människan?

Då insåg Heléna för första gången på djupet att det räckte inte med att beklaga sig, hon måste själv ta initiativ för att få till stånd förändringar.

Ungdomarna sökte förtur på bostadsförmedlingen och fick den beviljad. Helénas motivering var kort: Bor f n på institution, oacceptabelt.

Till slut fick de en stor ljus lägenhet i Vasastan.

– Den är på 120 kvadratmeter för det behövs när man kör runt i rullstol.

Heléna Ericsson stämde träff med hemvårdsinspektören i socialdistriktet för att diskutera sin personliga assistans. Hon behövs hjälp över 20 timmar om dygnet och det har hon också fått.

– Jag har själv valt assistenter och vi har schemalagt arbetstiden så att den passar oss alla. Jag pluggar spanska på Komvux sista terminen och tänker satsa på franska. Helst vill jag jobba på flygplats eller flygbo-lag, säger Heléna Ericsson.

– Ronny och jag vill nog skaffa barn men inte just nu. Först vill jag plugga färdigt och få jobba ett tag.

Heléna och Ronny har räddat sitt förhållande genom den nya bostaden. Men den betyder något annat också:

– Jag känner frihet. Det här är vårt. Här är det vi som bestämmer.

Kerstin Lundberg

BENGT VÄLJER SJÄLV PERSONAL

"Äntligen har jag makt över mitt liv"

□ **Bengt Elmén, rörelsehindrad 25-åring som använder rullstol, bestämmer numera själv vem som ska ge honom den hjälp han behöver för att kunna leva som alla andra.**

– För första gången har jag makten över min egen service, får den personal jag vill ha och kan själv styra mitt liv, säger Bengt.

Tidigare har andra organiserat de stödinsatser han fått av samhället. Han har varit beroende av andras beslut, värderingar, regler och attityder för att få den hjälp han haft rätt till.

– Nu är det jag själv som bestämmer var skåpet ska stå, berättar Bengt som tillsammans med 18 andra handikappade i Stockholms kommun och fyra kranskommuner sedan årsskiftet deltar i ett unikt projekt.

Timanställd personal

De pengar som kommunerna skulle lagt ut på hemtjänst och annan hjälp får de handikappade själva använda. Kommunerna lägger sig inte i vem de handikap-

pade projektanställer och har inga krav på utbildning eller erfarenheter.

Formellt timanställs personalen av det kooperativ som deltagarna bildat. Men i praktiken är det varje enskild deltagare i projektet som själv väljer sina personliga assistenter.

– Jag är skeptisk till att anställa folk som jobbat i den kommunala hemtjänsten. De är bundna av ett arbetssätt som försvårar mina möjligheter att själv få bestämma hur hjälpen ska organiseras.

Bengt annonserade efter personal som ställde upp på hans krav på självbestämmande. Han ville heller inte göra sig beroende av bara ett par personer utan anställde tio olika assistenter.

De flesta är i hans egen ålder och turas om att hjälpa honom i hemmet, på jobbet och på fritiden. Bengt behöver hjälp i genomsnitt tolv timmar om dagen.

Ett rikare liv

Han bor fortfarande hemma hos sina föräldrar som fått hjälpa honom. När han pluggade hade han en personlig assistent, men på andra tider var han hänvisad till föräldrarna och olika institutioner.

Han förnekar att bara de som är välutbildade och framåt kunnat delta i projektet. Inom kooperativet stöder deltagarna varandra. Kooperativet har planer på att starta utbildningar och tänker ordna en personalpool dit de som inte kan få tag i sjukvård kan vända sig.

– Jag kan inte förstå varför vi handikappade skulle vara sämre än andra på att organisera sådan här verksamhet, säger Adolf Ratzka, en av initiativtagarna.

Egen förening

Bakom projektet står föreningen Stockholm's läns Independent Living, STIL, som forts på sidan 12

tivet. De flesta har andra jobb eller är studenter som kan ställa upp på tider som passar de handikappade.

Några av assistenterna är timanställda och kan lätt bytas ut om samarbetet inte fungerar. Rekryteringen sker genom annonser och kontakter. Några sätter upp lappar i bostadsområdet där de bor, andra har anställt släkt och vänner.

Vi vet bäst

– Vi vet bäst vilka krav som ska ställas på de som ska hjälpa oss. Någon formell utbildning behövs inte. De som vill ha utbildning ska få det, säger kooperativets ordförande Lars-Ake Karlsson.

talar 890 000 kr i bidrag till administration och utvärdering.

Passar perfekt

Susanne Lindberg, en av Bengts tio assistenter, hjälper honom på jobbet 10–12 timmar i veckan. Samtidigt driver hon ett eget företag. Hon utför kontorshjälp, syr och städar åt handikappade.

– Det passar mig perfekt att dryga ut arbetstiden och kassan med att hjälpa Bengt några förmiddagar i veckan. Jag känner att jag gör en viktig insats, säger Susanne.

Hon är rätt typisk för det 70-tal assistenter som hittills anställts av koopera-

– Jag blev alltmer isolerad och märkte att omgivningen både tyckte synd om mig och såg ned på mig. Nu när jag får hjälp av en personlig assistent på tider jag själv vill kan jag leva ett mycket rikare liv.

Bengt kan nu göra det han önskar på sin fritid. Agna sig åt idrott, delta i föreningar, träffa kompisar och få kulturupplevelser. Dessutom har han för första gången fått ett riktigt jobb.

Han sköter kooperativets kansli som finns hos styrelsen för vårdartjänster. Ett statligt organ som förmedlar kommunernas pengar till kooperativet. Projektet stöds av socialdepartementet som i år be-

"Politikernas tal om helhetssyn är bara tomt prat"

Forts från sidan 11

ingår i en internationell medborgarrättsrörelse. STIL har 80 medlemmar.

Handikappade med stort hjälpbehov har reagerat mot att ständigt behöva möta nya okända ansikten i den kommunala servicen. Det beror på hög personalomsättning och på att hjälpinsatserna förmedlas från olika ställen.

– Förvirringen blir total för den som behöver hemtjänst, ledsagarservice och hjälp av assistenter på jobbet, i skolan och för fritidsaktiviteter, berättar STILs ordförande Lars-Åke Karlsson.

Rekordet har en handikappad som under en månad hade hjälp av 67 olika personer. Detta förhindras i det nya kooperativet där brukaren själv avgör vilka assistenter han eller hon vill ha och styr schemalagningen.

Hoppas utvidga

– Kommunens insatser var ofta budgetstyrda. Det var svårt att få hjälp på kvällarna därför att personalen kostade för mycket. Nu bestämmer vi själva över schemat.

Adolf Ratzka menar att politikernas tal om samverkan, brukarinflytande och helhetssyn bara visat sig vara tomt prat. De nödvändiga organisatoriska förändringarna har inte skett. Därför gick 19 rörelsehindrade samman i ett STIL-kooperativ. De är i åldern 21–67 år och har varierande behov av hjälp. Försöket ska pågå i två år, men kooperativet räknar med att det ska fortsätta i fyra år. Redan nästa år hoppas man få utvidga projektet så att fler handikappade kan vara med.

Genom Kooperationens förhandlingsorganisation har kooperativet avtal med Kommunal.

– Men avtalet begränsar oss. Ingen i kooperativet har rätt att ge bättre förmåner, t ex gratis SL-kort, än någon annan. På sikt vill vi själva anställa vår personal, säger Adolf Ratzka.

Politisk enighet

STIL betonar att försöket bara är ett av många alternativ i en förändrad handikappomsorg. Det råder politisk enighet om försöket. Både från höger och vänster läggs förslag på hur man ska gå vidare.

Moderaterna i Stockholm vill ge alla möjlighet att välja sin egen hemsamarit.

– Nu är det jag som bestämmer var skåpet ska stå, säger Bengt. Eva Jansson är en av tio assistenter som hjälper Bengt såväl på jobbet som på fritiden.

Vpk kräver att idéerna provas i kommunens egen regi när nästa nya enhet för boendeservice blir färdig.

– Många andra kommuner har hört av sig. Men det är från de handikappade själva initiativen ska komma, säger Lars-Åke Karlsson.

Inom STIL säger man att många vardbi-

traden inom den kommunala hemtjänsten vill bli personliga assistenter. Villkoren är mycket mera attraktiva. De behöver inte springa mellan en massa olika ställen, heter det.

Men Kommunals sektion för hemtjänstpersonalen i Stockholms kommun tror inte att de handikappade får med sig sina

erfarna vardbiträden. Anställningarna gäller bara de två år projektet ska pågå.

Få med i facket

Av de som hittills anställts är endast några få med i facket. Det är främst folk som behövt extrainkomster som tagit jobben. Därför har de handikappade fått anställa åtskilliga assistenter för att få ihop schemat. Några har mer än tio olika personer anställda.

- Därmed är också idén med att få anställa sitt eget vardbiträde förfelad, säger Kommunals sektionsordförande Lena Höijer som menar att anställningstryggheten är bräcklig. Kooperativet har små möjligheter att omplacera folk. De som bara får jobb några få timmar blir den första tiden endast grupp 2-anställda med sämre lön och kortare semester, varnar facket.

Som hembiträden

- Dessutom är det bara välutbildade och starka som kan delta. Det här för tankarna till gamla tiders hembiträden som alltid skulle finnas till hands. I längden får man inte folk att ställa upp, tror Lena Höijer.

Facket har i stället krävt att kommunen själv borde genomföra försöket med ökat självbestämmande. Bygg ut äldre- och handikappomsorgen så att det blir möjligt att leva upp till de handikappades önskemål, säger Kommunal.

- Med mer personal, bättre arbetsmiljö och utbildning slår kommunens hemtjänst lätt ut sådana här privata initiativ. I dag blir ungdomar som börjar jobba på handikappenheter utbrända och utslagna efter bara något år, säger Lena Höijer. □

ERFARENHET AV HEMTJÄNST?

Pockettidningen R kommer i höst att ge ut ett nummer - "De nya mödrarna" - om HEMTJÄNSTEN. De ska titta närmare på de problem som den nya hemtjänsten ställs inför och hur man försöker lösa dessa. De önskar därför tips, uppslag, berättelser och erfarenheter som de kan ha användning av i sitt arbete.

Har Ni själva varit med om något eller har Ni kanske någon anhörig som råkat ut för något. Skriv ett brev till oss på redaktionen så kontakter vi Er, uppmanar de i sitt senaste nummer av Pockettidningen; Nr 1, Årg 17, 1987.

Deras adress är: Pockettidningen R
Box 11076
100 61 STOCKHOLM
Tel 08/44 85 10

- Vem av oss har inte ERFARENHET av hemtjänst?
- En del av oss har också - glädjande nog - ALTERNATIV till den kommunala hemtjänsten att visa på!
- Är det verkligen "MÖDRAR" vi vill ha?

Så käre STIL-medlem; dela med Dig av Dina erfarenheter och kunskaper - DET ÄR VI SOM ÄR EXPERTERNA!!!

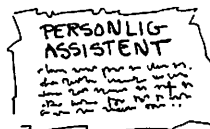
Åwah Lundell-Couchèr

JAG ÄR SÅ GLAD.

att jag fick så många svar på min annons om personlig assistent i DN. Tyvärr kan jag själv inte anställa alla trevliga människor som ringde - jag fick nämligen ca 40 svar! Istället tänker jag tillfråga några om de vill ha en intresseanmälan med i Stiletten så att förhoppningsvis värdetulla kontakter kan knytas med andra projektmedtagare.

Da jag blev uppringd passade jag naturligtvis på att berätta om STIL och det var verkligen roligt att mötas av så positivt intresse!

Ann-Kristin

INTRESSEANMÄLAN FÖR ASSISTENTJOBBNAMN: Stellan Löf c/o KarlssonPERSONNUMMER: 636409-2607GATUADDRESS: Bergsundsgatan 5 (inredning)ORTSADDRESS: 117 37 StockholmTELEFON: 08-696320FAMILJ: nejUTBILDNING: grundkurs f. psykiskt utvecklingsstördaYRKESERFARENHET: daghem, utvecklingsstörda,
boendeservice, teaterNUVARANDE SYSSELSÄTTNING: boendeserviceSPECIALINTRESSEN (EX HOBBIES): teater, musik,
konst, friluftslivKÖRKORT: nej BIL:

FUNKTIONSNEDSÄTTNINGAR/SJUKDOMAR (EX ALLERGI, DÅLIG RYGG):

HUR MYCKET UNGEFÄR VILL DU ARBETA? 75%

UNDER VILKA TIDER (DAG, KVÄLL, HELG, LOV)?

eftermiddagar, kvällen, helger.RÖKER: Ja, liteHUR FICK DU REDA PÅ STIL? genom Fia Dunbrant (assistent f. Helena)HAR DU LÄST NAGON INFORMATION OM STIL? nejREFERENSER: Föreståndaren (inackorderingshem)
Hospitalsgatan 7DATUM: 870402 NAMNUNDERSKRIFT:

INTRESSEANMÄLAN FÖR ASSISTENTJOBB

NAMN: KOMLOS, MARGIT
PERSONNUMMER: 370805-9161
GATUADDRESS: SLEIPNERGATAN 74
ORTSADDRESS: 19500 MÄRSTA
TELEFON: 0760 / 14211
FAMILJ: GIFT, BARNLÖS
UTBILDNING: ARBETSTERAPEUT, DIETIST, UNIVERSITETSUTBILDNING I BETEENEVETENSKAP
YRKESERFARENHET: DIETIST, ARBETSTERAPEUT, SOC. A RB. LAB. ASSISTENT, RESTAURANG- OCH SJUKHUSRYKEN, FÄNGELSE.
NUVARANDE SYSSELSÄTTNING: ASSISTENT (ALKOHOLISTVÅRD)
SPECIALINTRESSEN (EX HOBBIES): MATLAGNING / SPECIALKOSTER MUSIK (SPELAREJ SÄLV), DJUR, BÖCKER, NATUREN M.M.
KÖRKORT: NEJ BIL: NEJ
FUNKTIONSNEDSÄTTNINGAR/SJUKDOMAR (EX ALLERGI, DÅLIG RYGG):
KAN EJ LYFTA EN PERSON ENSAM
HUR MYCKET UNGEFÄR VILL DU ARBETA? ≈ 20-25 TIM/VECKA
UNDER VILKA TIDER (DAG, KVÄLL, HELG, LOV)? KVÄLL, HELG GANSKA UDDA TIDER OCKSÅ
RÖKER: NEJ, TÅL EJ RÖKNING!
HUR FICK DU REDA PÅ STIL? FRÅN BARBARA LINDÉN S.
HAR DU LÄST NAGON INFORMATION OM STIL? JÄ
REFERENSER: PROF. KNUT SVERI STOCKHOLMS UNIVERSITET 08/163172
ANN MARIE CARLHAN VÄRDHÖGSKOLAN 08/340400
DATUM: 1987-03-30 NAMNUNDERSKRIFT: Margit Komlos

INTRESSEANMÄLAN FÖR ASSISTENTJABBNAMN: Mossberg LottaPERSONNUMMER: 670570-1142GATUADDRESS: MARSVÄGEN 46ORTSADDRESS: 175 40 JÄRFÄLLATELEFON: 0758-18956FAMILJ: OGIFTUTBILDNING: ENDAST GRUNDSKOLAYRKESERFARENHET: (INOM VÅRD) - BARNSKÖTARE
OCH DJURSKÖTARE, övrigt. kontor - telefonist m.m.NUVARANDE SYSSELSÄTTNING: TelefonförsäljareSPECIALINTRESSEN (EX HOBBIES): DJUR -KÖRKORT: B BIL: Simca - Combi

FUNKTIONSNEDSÄTTNINGAR/SJUKDOMAR (EX ALLERGI, DÅLIG RYGG):

Facett leds skada = Dålig rygg.HUR MYCKET UNGEFÄR VILL DU ARBETA? Deltid, högst 6 tim/dag.UNDER VILKA TIDER (DAG, KVÄLL, HELG, LOV)? Dag. DEBÄSTA TIDERNÄ FÖR MIG ÄR MELLAN 10⁰⁰ - 16⁰⁰.RÖKER: JA.HUR FICK DU REDA PÅ STIL? Annon. (personlig assistent)HAR DU LÄST NÅGON INFORMATION OM STIL? Nej.REFERENSER: Hannica Löfgren, barnomsorgs-
assistent Järfälla kommun. tel. 0758-28500.DATUM: 8/10/25NAMNUNDERSKRIFT: Lotta Mossberg

UNDERLAG FÖR STILs ASSISTENTREGISTER

30

NAMN: BJÖRKMAN LENA
PERSONNUMMER: 39 05 14 1945
GATUADDRESS: FÄSÄNSTIGEN 4
ORTSADDRESS: 18351 TÄBY
TELEFON: 08 | 7564585
FAMILJ: MAN, DOTTER, SON
UTBILDNING: KOSMETOLOG VÅRDBITRÄDE

YRKESERFARENHET: VÅRDBITRÄDE (HANDIKAPPVÅRD 5 ÅR)

NUVARANDE SYSSELSÄTTNING: _____
SPECIALINTRESSEN (EX HOBBIES): _____

KÖRKORT: NEJ BIL: _____
FUNKTIONSNEDSÄTTNINGAR/SJUKDOMAR (EX ALLERGI, DÅLIG RYGG): _____

HUR MYCKET UNGEFÄR VILL DU ARBETA? HALVTID (20 TIM/V
UNDER VILKA TIDER (DAG, KVÄLL, HELG, LOV)? _____

RÖKER: NEJ
HUR FICK DU REDA PÅ STIL? FÖREDRAG I DANDERYDS SOCIALVÅRD
HAR DU LÄST NÅGON INFORMATION OM STIL? JA
REFERENSER: SOCIAL KUNTORET DANDERYDS KOMMUN
BERIT FRISTRÖM

DATUM: 1987 02 22 NAMNUNDERSKRIFT: Lena Björkman

BLANKETTEN SKA LÄMNAS PERSONLIGEN TILL NÅGON I STIL
KONTAKTA ORDFÖRANDEN LARS-ÅKE KARLSSON TEL 402515.

